

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-280/20 – 1

Lieta C-280/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 25. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Sofiyski rayonen sad (Bulgārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 27. maijs

Prasītāja:

ZN

Atbildētājs:

Bulgārijas Republikas *Generalno konsulstvo* [Ģenerālkonsulāts]
Valensijā, Spānijas Karalistē

LĒMUMS

[..]

Sofijā, 2020. gada 27. maijā

SOFIYSKI RAYONEN SAD [SOFIJAS RAJONA TIESA] [..]

[..], pieņemot nolēmumu, ir ņēmusi vērā šādus faktus:

1. Tiesvedība notiek saskaņā ar LESD 267. panta 1. punktu.
2. Persona, kas apgalvo, ka ir darba ņēmēja, ir cēlusi prasību pret Bulgārijas vēstniecību Valensijā, Spānijas Karalistē. Strīds ir par jautājumu, vai ir piemērojamas Regulas (ES) Nr. 1215/2012 normas par starptautiskās jurisdikcijas

noteikšanu strīdos starp dalībvalsts valstspiederīgo un šīs pašas dalībvalsts konsulāro dienestu Eiropas Savienībā.

1. Lietas dalībnieki

3. 1.1. Prasītāja:

4. ZN – Bulgārijas valstspiederīgā ar adresi Sofijā

5. [..]

6. 1.2. Atbildētājs:

7. Bulgārijas Republikas *Generalno konsultstvo* [Ģenerālkonsulāts] Valensijā, Spānijas Karalistē

8. [..]

2. Lietas dalībnieku prasījumi

9. Prasītāja vēlas saņemt finansiālu atlīdzību par neapmaksāto ikgadējo atvaļinājumu, kas viņai pienākas saskaņā ar Bulgārijas Republikas darba tiesībām. Viņa norāda, ka laikā no 2013. gada 2. janvāra līdz 2016. gada 31. decembrim (4 gadus) viņa nav izmantojusi pavisam 120 kalendārās dienas ilgu apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu (30 dienas gadā), uz ko viņai ir tiesības.

10. Tā kā viņas darbu ģenerālkonsulātā Valensijā reglamentēja vispārējo civiltiesību līgums, kas nav skaidri nosaukts par darba līgumu, prasītāja arī lūdz spriedumā konstatēt, ka viņa bija arī darba līguma puse. Viņa apgalvo, ka saskaņā ar Bulgārijas procesuālo tiesību vispārīgo principu – saskaņā ar kuru ikviena persona, kurai ir likumīga interese, var lūgt konstatēt tiesisko attiecību pastāvēšanu, – arī viņai ir likumīga interese konstatēt šādu faktu. [oriģ. 2. lpp.]

3. Valsts tiesības

11. 3.1. *Kodeks na truda* (Darba kodekss, turpmāk tekstā – “KT [..])

Priekšmets un mērķis

12. 1. pants. [..] (1) Šajā likumā ir reglamentētas darba tiesiskās attiecības starp darba ņēmēju un darba devēju, kā arī visas ar tām saistītās tiesiskās attiecības.

13. (2) [..] Tiesiskās attiecības saistībā ar darba veikšanu tiek reglamentētas vienīgi kā darba tiesiskās attiecības.

Apmaksāts pamata un papildu ikgadējais atvaļinājums

14. **155. pants.** [...] (1) [...] Ikvienam darba ņēmējam ir tiesības uz apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu.
15. (2) [...] Pēc darba pirmreizējās uzsākšanas darba ņēmējs var izmantot savu apmaksāto ikgadējo atvaļinājumu, tiklīdz ir sasniegts vismaz 8 mēnešu darba stāžs.
16. (3) [...] Izbeidzot darba tiesiskās attiecības agrāk, nekā ir sasniegts vismaz 8 mēnešu darba stāžs, neizmantojot apmaksāto ikgadējo atvaļinājuma daļu darba ņēmējam ir tiesības uz finansiālu atlīdzību, ko aprēķina saskaņā ar 224. panta 1. punktu.
17. (4) [...] Apmaksāts pamata ikgadējais atvaļinājums ir vismaz 20 darba dienas.
18. (5) [...] Dažām darba ņēmēju kategorijām, ņemot vērā viņu darba īpatnības, ir tiesības uz pagarinātu apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu, kurš ietver 4. punktā minēto atvaļinājumu. *Ministerski savet* [Ministru padome] nosaka darba ņēmēju kategorijas, kā arī šā atvaļinājuma minimālo ilgumu.

Atlīdzība

19. **177. pants.** (1) [...] Par apmaksāto ikgadējo atvaļinājuma ilgumu darba devējs izmaksā darba ņēmējam atlīdzību, kas izriet no šā darba devēja maksātās dienas vidējās bruto darba samaksas pēdējā kalendārajā mēnesī pirms atvaļinājuma izmantošanas, kurā darba ņēmējs ir nostrādājis vismaz 10 darba dienas.
20. (2) [...] Ja darba ņēmējs nevienā mēnesī pie šā darba devēja nav nostrādājis vismaz 10 darba dienas, 1. punktā noteiktā atlīdzība ir atkarīga no darba līgumā saskaņotās pamatalgas un pastāvīgās papildu darba samaksas. **[oriģ. 3. lpp.]**

Finansiālas kompensācijas aizliegums

21. **178. pants.** Apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu nedrīkst aizstāt ar finansiālu atlīdzību, izņemot gadījumu, kad darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas.

Finansiāla atlīdzība par neizmantotu apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu

22. 224. pants. (1) [...] (atzīts par nekonstitucionālu daļā “par kārtējo kalendāro gadu, proporcionāli par darba stāžu atzītajam laikam, kā arī par neizmantoto atvaļinājumu, kas pārņests saskaņā ar 176. pantu” [...] Izbeidzot darba tiesiskās attiecības, darba ņēmējam ir tiesības uz finansiālu atlīdzību par neizmantoto apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu par kārtējo kalendāro gadu, proporcionāli par darba stāžu atzītajam laikam, kā arī par neizmantoto atvaļinājumu, kas pārņests saskaņā ar 176. pantu, ja tiesībām uz atvaļinājumu nav iestājies noilgums.

23. (2) [...] Iepriekšējā punktā noteikto finansiālo atlīdzību aprēķina saskaņā ar 177. pantu darba tiesisko attiecību izbeigšanas brīdī.

Definīcija

24. **357. pants.** (1) [...] Darba lietas ir strīdi starp darba ņēmēju un darba devēju par darba tiesisko attiecību rašanos, pastāvēšanu, izpildi un izbeigšanu, kā arī strīdi par darba koplīgumu izpildi un darba stāža konstatēšanu.

Jurisdikcija darba lietās attiecībā uz Bulgārijas darba ņēmējiem ārvalstīs

25. **362. pants.** [...] Darba lietās starp darba ņēmējiem, kuri ir Bulgārijas valstspiederīgie un strādā ārvalstīs, un Bulgārijas darba devējiem ārvalstīs jurisdikcija ir Sofijas tiesām. Ja darba ņēmējs ir atbildētājs, jurisdikcija ir tā domicila tiesām valsts teritorijā.

Definīcijas

26. 1. § Šajā likumā:

27. 1. [...] “Darba devējs” ir ikviena fiziska persona, juridiska persona vai no tās atkarīga vienība, kā arī ikviena cita organizatoriski un ekonomiski nošķirta vienība (uzņēmums, iestāde, organizācija, kooperatīvs, zemnieku saimniecība, ēdināšanas uzņēmums, mājsaimniecība, uzņēmējdarbība u.tml.), kas patstāvīgi nodarbina darba ņēmējus darba tiesisko attiecību ietvaros, ieskaitot norīkošanu tādām vajadzībām kā darbs no mājām un attālināts darbs vai darbs lietotāju uzņēmumā”.

28. **3.2. *Grazhdanski protsesualen kodeks* [Civilprocesa kodekss] (“[.]”): [oriģ. 4. lpp.]**

Prasību veidi

29. **124. pants.** (1) Ikviena persona var celt prasību, lai atjaunotu savas tiesības, ja tās ir pārkāptas, vai lai tiktu konstatēta tiesisko attiecību pastāvēšana vai nepastāvēšana, ja šai personai ir attiecīga likumīga interese.

30. **3.3. *Zakon za diplomaticheskata sluzhba* [Likums par diplomātisko dienestu] [.]**:

Ārvalsts pārstāvniecība. Atvēršana un slēgšana

31. **21. pants.** (1) [...] Bulgārijas Republikas ārvalsts pārstāvniecība ir *Ministerstvo na vanshnite raboti* [Ārlietu ministrijas] teritoriāla struktūrvienība, kas veic diplomātisko un/vai konsulāro darbību citā valstī vai starpvaldību organizācijās.

32. (2) Ārvalsts pārstāvniecības ir:

33. 1. vēstniecības;
34. 2. pastāvīgās pārstāvniecības un pastāvīgās delegācijas starpvaldību organizācijās;
35. 3. ģenerālkonsulāti, konsulāti, vīzu konsulāti un konsulārās aģentūras;
36. 4. diplomātiskie biroji un koordinācijas biroji;
37. 5. īpašās misijas saskaņā ar Konvenciju par īpašajām misijām, ko 1969. gada 8. decembrī [...] pieņēmusi ANO Ģenerālā asambleja.
38. (3) Ārvalsts pārstāvniecības atver, nosaka to veidu un slēdz *Ministerski savet* [Ministru padome] pēc *Ministar na vanshnite raboti* [Ārlietu ministra] priekšlikuma.

Struktūra un sastāvs

39. **22. pants.** (1) Ārvalsts pārstāvniecībā ietilpst vadītājs, diplomātiskais personāls, administratīvais un tehniskais personāls, kā arī apkalpojošais personāls Vīnes Konvencijas par diplomātiskajām attiecībām [...], kas noslēgta Vīnē 1963. gada 18. aprīlī, Vīnes Konvencijas par konsulārajām attiecībām [...], kas noslēgta Vīnē 1963. gada 24. aprīlī, kā arī Konvencijas par īpašajām misijām izpratnē.
40. (2) Ārvalsts pārstāvniecībā drīkst izveidot birojus atkarībā no to veida, funkcijām un sastāva.

4. Fakti

41. Tā kā tiesvedības priekšmets ir tiesas starptautiskās jurisdikcijas pārbaude un to nosaka, pamatojoties uz lietas dalībnieku argumentiem, šajā lietā šie lietas darbinieku argumenti ir izklāstīti prasības pieteikumā un atbildes rakstos.
42. 2019. gada 30. aprīlī prasītāja ZN, kas ir Bulgārijas valstspiederīgā, subjektīvās prasību savienošanas kārtībā iesniedza divus prasības pieteikumus pret Bulgārijas Republikas Ģenerālkonsulātu Valensijā, Spānijā.
43. Viņa apgalvo, ka ar Bulgārijas Republikas Ģenerālkonsulātu [orig. 5. lpp.] Valensijā laikā no 2013. gada 2. janvāra līdz 2017. gada 29. jūnijam ir noslēgusi līgumus par personiska darba pakalpojumiem saistībā ar dokumentu pieņemšanu Bulgārijas valstspiederīgo lietās, kas uzsāktas konsulātā, un to pārvaldību. Prasītāja apgalvo, ka saskaņā ar *Zakon za diplomaticheskata sluzhba* [Likumu par diplomātisko dienestu] Bulgārijas Republikas ārvalsts pārstāvniecības nevar nodarbināt personas pakalpojumu sniegšanai vai darbu veikšanai, ja [ar tām noslēgtie] līgumi nav darba līgumi. Turklāt tā uzskata, ka šie līgumi atbilst Bulgārijas tiesību prasībām attiecībā uz darba līgumu saturu.

44. Prasības pieteikumā un 2019. gada 12. jūnija un 2019. gada 25. jūlija papildu procesuālajos rakstos tiek apgalvots, ka par 4 gadu periodu (no 2013. līdz 2016. gadam ieskaitot) prasītāja nav saņēmusi finansiālu atlīdzību par neizmantotu apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu, lai gan viņas tiesiskās attiecības bija jāneregulē kā darba tiesiskās attiecības, un ka ikvienam darba ņēmējam, kuram ir darba līgums, darba tiesisko attiecību izbeigšanas brīdī ir tiesības uz atvaļinājumu vai finansiālu atlīdzību par neizmantotu atvaļinājumu.
45. Ņemot vērā minētos argumentus, prasītāja lūdz atzīt viņas tiesiskās attiecības ar ģenerālkonsulātu Valensijā, Spānijā, par darba tiesiskajām attiecībām un piespriest konsulātam izmaksāt viņai finansiālu atlīdzību par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu iepriekš minētajā 4 gadu periodā 3000 EUR apmērā.
46. Starp prasītāju un ģenerālkonsulātu noslēgtajos līgumos, kas ir ietverti prasības pieteikuma pielikumā, ir skaidri paredzēts, ka jautājumiem, kas nav reglamentēti šajos līgumos, ir piemērojamas Bulgārijas tiesības.
47. Savā atbildes rakstā atbildētājs norādīja, ka šis strīds ir jāizskata nevis Bulgārijas tiesai, bet gan prasītājas darba vietas tiesai, proti, Spānijas Karalistes tiesai.

5. Saikne ar Savienības tiesībām un vajadzīgā interpretācija

48. Tiesa izskata strīdu, kas saskaņā ar Bulgārijas tiesībām ir jākvalificē kā individuāls darba strīds. Bulgārijas tiesībās nepārprotami ir paredzēts, ka līgumi starp Bulgārijas darba devēju ārvalstī un darba ņēmēju, kas ir Bulgārijas valstspiederīgais, ietilpst Bulgārijas tiesu jurisdikcijā (*KT 362. pants*).
49. Attiecībā uz starptautiskās jurisdikcijas noteikšanu civillietās, tostarp darba lietās, Eiropas Savienība ir pieņēmusi Regulu (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (turpmāk tekstā – “Regula” vai “Briseles I.a regula”). Saskaņā ar Regulas 1. pantu to piemēro visās civillietās un komercietās, ko izskata dalībvalstu tiesas, izņemot gadījumus, kas skaidri minēti Briseles I.a regulas 1. panta 2. punktā. Briseles I.a regulā nav paredzēta **[orig. 6. lpp.]** atkāpe strīdiem, kur piedalās diplomātiskie vai konsulārie pārstāvji. Saskaņā ar Regulas 5. panta 1. punktu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt tikai domicila dalībvalsts tiesās vai saskaņā ar Regulā noteiktajiem īpašās jurisdikcijas noteikumiem.
50. Tajā pašā laikā – kā izriet no Briseles I.a regulas trešā apsvēruma – tā ir pieņemta, lai Savienība varētu “pieņemt pasākumus saistībā ar tiesu sadarbību civillietās, kurām ir pārrobežu ietekme”. Šajā lietā šādas pārrobežu ietekmes nav. Drīzāk strīds ir radies starp Bulgārijas darba ņēmēju un Bulgārijas darba devēju, un tiesiskās attiecības ir cieši saistītas ar Bulgāriju, turklāt prasītāja acīmredzami vēlas, lai viņas prasība tiktu izskatīta Bulgārijas tiesā. Turklāt atbildētājs ir Bulgārijas iestādes filiāle, kas – lai gan atrodas citas dalībvalsts teritorijā – ir saistīta tikai ar pakalpojumiem Bulgārijas Republikas valstspiederīgajiem.

51. Minēto iemeslu dēļ iesniedzējtiesa apšaubā, ka tai ir jāizskata strīds ar “pārrobežu ietekmi”, un uzskata, ka Regula ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nav piemērojama strīdiem starp dalībvalsts valstspiederīgajiem un tās konsulārajiem dienestiem ārvalstīs, pat ja šāda atkāpe nav skaidri paredzēta. Tāpēc ir vajadzīga Regulas normu interpretācija, un iesniedzējtiesas skatījumā ir jāuzdod šāds

6. Jautājums:

52. Vai Regulas (ES) Nr. 1215/2012 5. panta 1. punkts, lasot to kopā ar tās trešo apsvērumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai noteiktu dalībvalsts tiesu starptautisko jurisdikciju strīdam starp darba ņēmēju, kurš ir šīs dalībvalsts valstspiederīgais, un šīs dalībvalsts konsulāro dienestu citas dalībvalsts teritorijā, ir jāpiemēro šī regula, vai arī šīs tiesību normas ir jāinterpretē tādējādi, ka šādam strīdam ir jāpiemēro tās dalībvalsts jurisdikcijas noteikumi, kuras valstspiederīgie ir visi lietas dalībnieki?

53. [...] *Sofijski rayon en sad* [...], pamatojoties uz LESD 267. panta pirmo daļu,

NOLEMJ:

54. **Apturēt** tiesvedību [...].

55. **Uzdot** Eiropas Savienības Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju:

56. Vai Regulas (ES) Nr. 1215/2012 5. panta 1. punkts, lasot to kopā ar tās trešo apsvērumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai noteiktu dalībvalsts tiesu starptautisko jurisdikciju **[orig. 7. lpp.]** strīdam starp darba ņēmēju, kurš ir šīs dalībvalsts valstspiederīgais, un šīs dalībvalsts konsulāro dienestu citas dalībvalsts teritorijā, ir jāpiemēro šī regula, vai arī šīs tiesību normas ir jāinterpretē tādējādi, ka šādam strīdam ir jāpiemēro tās dalībvalsts jurisdikcijas noteikumi, kuras valstspiederīgie ir visi lietas dalībnieki?

[...]